

Naslov članka/Article:

Leon Stefanija in Suzana Zorko (ur.), Med ljubeznijo in poklicem. Sto let Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana, 2020, 764 str., format

Avtor/Author:

Dr. Franc Križnar

DOI:

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Glasba v šoli in vrtcu št. 2/2021, letnik 24

ISSN 1854-9721

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2021

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/glasba-v-soli-in-v-vrtcu/>

njega v tej vrsti Mihaela Gunzka), *dekani Akademije za glasbo 1975–2019* (od prvega M. Gunzka do zadnjega, aktualnega Marka Vatovca, 2017 →), *zaslužni profesorji na UL AG od leta 1989 do leta 2019* (27), *profesorji Akademije za glasbo, prejemniki nagrad Prešernovega sklada* (te podeljujejo od leta 1964, pred tem pa so bile imenovane *Prešernove nagrade*, brez ločnice med njimi) in *prejemniki Prešernove nagrade za življenjsko delo* (317–321). V okviru tega znanstvenega aparata je tu še *imensko kazalo* (323–335). Če prištejemo še sprotne opombe (pod črto; 599), zagotovo nismo navedli prav vsega. Knjigo bogati dodatni odbrani in prebrani slikovni opus 61 enot (črno-belih in barvnih) fotografij. Te tako kot primarno besedilo kronološko in v še drugi dimenziji opozorijo na prehojeno pot slovenske glasbene *alme mater*, AG UL.

Monografija ob 80-letnici ljubljanske AG je izšla v zbirki *Glasba na Slovenskem po 1918*. Uredniki zbirke so Leon Stefanija, Aleš Nagode, Svanibor Pettan, Urša Šivic, D. Koter in Boštjan Udovič, člani uredniškega odbora pa Katarina Bogunović Hočevar, Matjaž Barbo, Branka Rotar Pance, Andrej Misson, Mojca Kovačič, Drago Kunej in Jana Arbeiter, recenzenta Primož Kuret in Breda Oblak (oba AG UL), lektor Damjan Popič. Knjigo sta založili in izdali *Znanstvena založba FF UL in AG UL*. Oblikovanje in prelom je delo Jureta Preglaua. Slika na naslovnici predstavlja v neke vrste silhuetni stilizaciji *Simfonični orkester AG* (2019) z dirigentom Simonom Dvoršakom (foto Jana Jocif). V prvi izdaji je monografijo natisnila *Birografika Bori* v nakladi 300 izvodov; izšla je s podporo *Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS*. Delo je ponujeno pod licenco *Creative Commons Priznanje avtorstva – Deljenje pod enakimi pogoji 4.0.* in mednarodna licenca (izjema so fotografije). V digitalni obliki je kot prva izdaja izšla v elektronski verziji in je prosto dostopna na <https://e-knjige.ff.uni-lj.si/>. Knjigo je avtorica D. Koter posvetila svojemu kolegu, doajenu in nestorju slovenske muzikologije zasl. prof. dr. Primožu Kuretu.

Kljub temu da imamo že kar nekaj vedenj o tej naši najvišji in edini glasbeni instituciji te vrste v okviru samo ene in prve (slovenske) univerze in kar v dobršni meri upošteva tudi avtorica, ta monografija predstavlja rezultate popolnoma novih raziskovalnih izhodišč in je najnovejša v tem predstavljanju. To pomeni, da smo prav po zaslugi te ekselentne slovenske glasbene raziskovalke, pedagoginje in znanstvenice seznanjeni z dejstvi in rezultati AG UL vse do leta 2019.

Dr. Franc Križnar

Leon Stefanija in
Suzana Zorko (ur.).

Med ljubeznijo in
poklicem. Sto let
Konservatorija za
glasbo in balet

Ljubljana, 2020, 764 str., format 24
x 14 cm, 34,90 €

Eno od vme-
snih etap pirami-
de slovenskega
glasbenega šolstva
– srednjo in višjo
– zaznamujejo
naslednji mejniki,
tudi zaradi različ-
nih poimenovanj
in institucional-
nih premešcanj
(ljubljskega)
konservatorija:
konservatorij lju-
bljske Glasbene

matice (1919), *Srednja glasbena šola Glasbene akademije* (1939), *Akademija za glasbo* (1946), samostojna *Srednja glasbena šola* (1953–1963), *Zavod za glasbeno in baletno izobraževanje* (1963–1981), *Srednja glasbena in baletna šola* (1981–2009) in današnji *Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana* (KGBL; 2009 →). Bolj ali manj je v vseh teh stotih letih šlo vselej za glasbo ter balet in ples, vse drugo pa so bolj ali manj imenske spremembe. Zato verjetno ne bi našli na Slovenskem (v Ljubljani) visoko izobraženega in danes še kako aktivnega glasbenika, ki

bi ob številnih naslovnih spremembah zgolj imen skomignil z rameni, češ da gre za nepomembne formalnosti. Saj je poslanstvo konservatorija ostalo vseskozi enako.

Poanta tega vmesnega glasbenega in plesnega izobraževanja (v Ljubljani) med osnovno in visoko ravni jo pa je prav omenjena srednja (in višja) stopnja. Tako je v Ljubljani, medtem ko je edini vzporedni tovrstni KGBM (v Mariboru, ustanovljen leta 1945) za komaj četrto stoletja mlajši. Danes imamo na Slovenskem v že omenjeni piramidi nekaj umetniških gimnazij, ki izobražujejo bodoče poklicne glasbenike na srednji (strokovni) stopnji, in sicer v Celju, Kopru in Velenju. Celoten ljubljanski srednješolski konservatorijski razvoj je natančno popisan za vseh (prvih) sto let v obsežni publikaciji *Med ljubeznijo in poklicem. Sto let Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana*. Pod uredniškima taktirkama Leona Stefanije in Suzane Zorko so obsežno monografijo popisali Jasna Blažič Primožič, Darja Koter, Henrik Neubauer, Branka Rotar Pance, Luka Pintarič, L. Stefanija in Katarina Zadnik. Delo je na 764 straneh izšlo (2020) v zbirki *Glasba na Slovenskem po 1918* pri Znanstveni založbi Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. V neke vrste koprodukcijski založbi je delo izšlo skupaj s KGBL, Oddelkom za muzikologijo FF UL, AG UL, ZRC SAZU in FDV UL, založnica pa je bila Znanstvena založba FF UL.

Predtakt knjige je pospremil eden od urednikov (L. Stefanija; str. 7–10). Sledijo predstavitve vseh ravnateljev KGBL: Matej Hubad (1919–1933), Julij Betetto (1933–1940, 1942–1945, 1947–1949 in 1951–1953), Anton Trost (1940–1942), Lucijan Marija Škerjanc (1945–1947), Karlo Rupel (1949–1951), Vida Jeraj Hribar (1953–1963), Matija Tercelj (1963–1985), Franci Okorn (1985–1991), Igor Karlin (1991/92), Tomaž Buh (1992–2009), Dejan Prešiček (2009–2018) in nazadnje še aktualna Polona Češarek (2019 →); mnogi med njimi bolj ali manj znani glasbeniki – pedagogi, umetniki in znanstveniki (11–16). Sledi poglavje o glasbenem izobraževanju na Slovenskem danes z naslovom edinega prispevka *Vpogled v vertikalno glasbenega izobraževanja* Branke Rotar Pance (19–40) s podpoglavji o predšolskih programih glasbenega izobraževanja, izobraževanju v glasbenih šolah, poklicnem profilu učitelja v glasbenem šolstvu, srednješolskem izobraževanju

na glasbenih konservatorijih in umetniških gimnazijah glasbenih smeri, o univerzitetni ravni glasbenega izobraževanja in podiplomskem študiju. Trije prispevki so uvrščeni v poglavje »Pretekle prihodnosti« slovenskega glasbenega izobraževanja: Luka Pintarič piše o konservatoriju v letih 1919–1939: priprave na ustanovitev konservatorija, glasbene šole na bivšem jugoslovanskem ozemlju (Hrvaška, Kosovo, Vojvodina, Bosna in Hercegovina, Makedonija, Črna gora) sistem in razmah konservatorija GML in osebnost ravnatelja, želja po podržavljenju konservatorija, položaju učiteljev, učni prispevki in mladinski koncerti, javni nastopi konservatorija, proslave ob 50-letnici GM, državni konservatorij – začetki, produkcije, kritika, zaznamki iz sejnih zapiskov, absolventi: živahna ustvarjalna in izvajalska dejavnost, učenci konservatorija, komorno in orkestrsko muziciranje, struktura državnega konservatorija, operna šola (1930–38) in šola za dirigiranje (1931–34), proslavljanje Glasbene matice, prizadevanja konservatorijcev in učencev šole GM, izobraževalni uspehi 1934–1936, napredek šole Glasbene matice: 1935–1938, umetnina, umetnik, kritika in poslušalec, sklepna leta državnega konservatorija: mladi umetniki po letu 1936, dopolnitev predmetnika na nižji šoli GM, podružnica Glasbene matice v Beogradu, program in nastanek glasbene akademije, struktura ljubljanske glasbene akademije, kritika programske politike GM in oddelka za kompozicijo ob preurejanju državnega konservatorija, odbor GM in profesorji, kulturnogospodarske razmere GM, GM, politika in kultura Slovencev med vojnama (43–158), D. Koter o Srednji glasbeni šoli v Ljubljani pod okriljem Glasbene akademije in Akademije za glasbo (1939–1953): svetle in temne poti slovenskega glasbenega šolstva med obema vojnama, Glasbena akademija in Srednja glasbena šola (1939–1945), Akademija za glasbo in Srednja glasbena šola (1945–1953; 159–182), J. Blažič Primožič in L. Stefanija pa še od srednje šole do konservatorija: Srednja glasbena šola (1953–1963), Zavod za glasbeno in baletno izobraževanje (ZGBI), Srednja glasbena in baletna šola v Ljubljani (1983–2009), Konservatorij za glasbo in balet (2008; 183–200). V razdelku o učnih gradivih piše Katarina Zadnik o učbenikih za glasbenoteoretične predmete od ustanovitve konservatorija do danes: učbeniki pred ustanovitvijo konservatorija GM, harmonija in kontrapunkt Antona Foersterja, od ustanovitve konservatorija (1919) do Glasbene akademije (1939), učni načrti in učbeniška gradiva za harmonijo

od ustanovitve Konservatorija (1919) do Glasbene akademije (1939), Stanko Premrl – učni načrti in gradiva za predmet harmonija, Lucijan Marija Škerjanc in učna gradiva v obdobju konservatorija, Vasilij Mirk in učbenik *Nauk o akordih* (1932), Emil Komel in *Harmonija – združena s praktičnimi navodili za skladanje glasbenega stavka* (1934), ustanovitev Glasbene akademije (1939), učni načrti in glasbeni pedagogi na visoki stopnji glasbenega izobraževanja, učbeniško gradivo *Kromatika in modulacija Slavka Osterca*, *Osterčev Priročnik za glasbeno oblikoslovje*, Lucijan Marija Škerjanlelc in učbeniška gradiva, reorganizacija Akademije za glasbo in razvoj učbenikov v drugi polovici 20. stoletja, razvoj glasbenega oblikoslovja v drugi polovici 20. stoletja, *Oblikoslovje* (1966) Lucijana Marije Škerjanca, *glasbenoteoretični predmeti in učni načrti po reorganizaciji Akademije za glasbo*, pedagoško delo Pavla Šivica, Alojz Srebotnjak in njegov učbenik, *glasbeno izobraževanje ob ustanovitvi Srednje glasbene šole v Ljubljani*, učbeniki ob slovenski osamosvojitvi, učbeniška gradiva za kontrapunkt Janeza Osredkarja, *Harmonija I Janeza Osredkarja*, učbenik Darijana Božiča, učbeniška gradiva po letu 2000 do sodobnosti in ... (203–303). O baletu piše Henrik Neubauer v prispevku z naslovom *100 let poklicnega baletnega šolstva v Ljubljani: ustanovitev in delovanje prve operne baletne šole v Ljubljani*, *Operna baletna šola – drugič*, *Državna nižja baletna šola*, *Srednja baletna šola*, *Zavod za glasbeno in baletno izobraževanje*, *Srednja glasbena in baletna šola*, *Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana*, *baletna tekmovanja*, *Višja šola za učitelje baleta (baletne pedagogike)*, *prenova in višja šola za baletne plesalce, kako naprej?* (s prilogami: *vodje, predavatelji baleta po abecednem redu s poučevanimi predmeti*, *korepetitorji pianisti Baletne šole ter predavatelji klavirja in glasbenih predmetov po abecednem redu*, *absolventi in diplomanti baletne šole v Ljubljani*, *javni nastopi baletnih oddelkov v Ljubljani in baletna literatura – učbeniki in priročniki* (307–378). Med pogledi, nagradami in ljudmi ... najdemo *vodje/vodstva KGBL* (Polona Česarek, Tina Hribar, Betka Bizjak Kotnik, s sodelavci (Nina Zalokar, Anton Črnugelj, Jan Sever, Jože Kregar, Adrijana Prošek, Vesna Cestnik Tehovnik, Jana Kovač Valdés, Sanja Repše, Mateja Prem Kolar, Nina Frank, Lidija Malahotky Haas, Igor Vičentić, Zoran Bičanin, Tatjana Vasle, Andrej Zupan, Andrej Karba, Simon Klavžar, Vitja Avsec, Marijan Mlakar, Marinka Ribič, Darinka Marolt)), *predavatelje Višje baletne šole*

(2019/20), *knjižnico, administrativno in tehnično osebje, nagrade* (Škerjančeve nagrade, priznanja in diplome), *profesorje, zaposlene, učence in diplomante* (1919 → na vseh ravneh in smereh; 381–696). Obsežno je tudi sklepno poglavje *Imensko kazalo*, ki na kar 68 straneh (697–764) prinese še 4.380 imen in priimkov vseh udeležencev v glasbenem in pedagoškem procesu na srednji in višji stopnji v Ljubljani.

Zato verjetno ne bi našli na Slovenskem (v Ljubljani) visoko izobraženega in danes še kako aktivnega glasbenika, ki bi ob številnih naslovnih spremembah zgolj imen, skomignil z rameni, češ da gre za nepomembne formalnosti. Saj je poslanstvo *konservatorija* ostalo vsekoli enako. Tudi tukaj navajamo nekatere izmed njih. Poleg avtorjev in naslovov njihovih prispevkov ter urednikov so monografijo ob stoti obletnici KGBL sooblikovali uredniki zbirke (L. Stefanija, Aleš Nagode, Svanibor Pettan, Urša Šivic, D. Koter in Boštjan Udovič) in člani uredniškega odbora zbirke (Katarina Bogunović Hočevar, Matjaž Barbo, B. Rotar Pance, Andrej Misson, Mojca Kovačič, Drago Kunej in Jana Arbeiter). Recenzenti knjige so bili Breda Oblak, Primož Kuret, Vitja Avsec in Jernej Weiss, lektorici pa Mojca Seliškar in Tea Kačar. Oblikovanje in prelom je delo Aleša Cimpriča, naslovnih slik (današnjega KGBL na Ižanski c. 12 in Vegovi 7/Turjaški 2) pa Jaka Babnik. Delo je natisnila (prva izdaja in prvi natis) *Birografika Bori*. Knjiga je z več kot 140 fotografijami (črno-bele in barvne) in številnimi tabelami še dodatno opremljena kronološko, največ v predstavitvi aktualnega pedagoškega kadra. Izšla je ob podpori *Javne agencije za knjigo RS*, finančno pa jo je podprl KGBL.

Monografija tako z različnimi pogledi prikazuje ves razvoj omenjene tematike in še zdaleč ne deluje zgolj statistično. Vsa navedena dejstva so le v prid sklepu (in uporabljeni literaturi), ki sledijo vsakemu poglavju. Vse skupaj pa je le ena od apoteoz razvoja slovenskega glasbenega šolstva v njegovem pedagoškem, umetniškem in znanstvenem pogledu. Kajti za vse, danes tako različne (glasbene) poklice je treba veliko poklicanosti in ljubezni. Tudi glasbena umetnost je le ena od lepotostranstva.